

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Pavla Molka (soudce zpravodaj) a soudců Petra Mikeše a Kateřiny Kopečkové v právní věci žalobců: **a) M. G., b) V. M., c) nezl. S. M.,** zast. zákonnou zástupkyní M. G., **d) nezl. D. M.,** zast. zákonnou zástupkyní M. G., zast. JUDr. Milanem Štembergem, advokátem se sídlem Cyrila Boudy 1444, Kladno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2024, č. j. OAM-1177/ZA-ZA15-ZA03-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2024, č. j. 13 Az 10/2024-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci jsou státními příslušníky Arménské republiky. Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně a) s manželem a třemi dětmi [žalobci b), c) a d)] přicestovali do České republiky, kde požádali o mezinárodní ochranu. Důvodem jejich žádosti byly především manžellovy problémy plynoucí z jeho kamarádského vztahu s bývalým kolegou, který má odlišnou sexuální orientaci. Kolegové se manželovi žalobkyně a) posmívali, jelikož se domnívali, že je také homosexuál. Nevhodné poznámky a narážky vyústily v incident, při němž došlo k fyzické potyčce mezi manželem a jeho spolupracovníky. Po určité době se rozhodl opustit zaměstnání, jelikož neshody na pracovišti neustávaly. Pokusil se rovněž dosáhnout ochrany od státních orgánů (místního policisty) své země, avšak bezúspěšně. Podle výpovědi žalobkyně a) byla celá rodina v Arménii kvůli tomu vystavena nevhodnému zacházení a různým formám ústrků ze strany soukromých osob v jejich zaměstnání či sousedství. Ohledně žalobců b), c) a d) žalobkyně uvedla, že jim prý ředitelka zakázala chodit do školy. Všichni tři byli navíc objektem výsměchu a urážek, jelikož se kamarádi domnívali, že mají rovněž menšinovou sexuální orientaci. Žalobkyně a) dále při pohovoru uvedla, že

jím údajně někdo plánoval podpálit byt. Útoky z důvodu domnělé jiné sexuální orientace manžela mohou podle žalobkyně a) pokračovat i v budoucnu, jelikož má o ní povědomí velké množství osob v jejich okolí.

[2] Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný neudělil žalobcům žádnou z forem mezinárodní ochrany podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalovaný dospěl k závěru, že azylový příběh žalobců nedosahuje stupně obav z pronásledování z důvodu domnělé příslušnosti člena rodiny k sociální skupině založené na znaku sexuální orientace.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobci bránili žalobou u Městského soudu v Praze (městský soud), který ji v záhlaví citovaným rozsudkem zamítl.

[4] Městský soud dospěl k závěru, že žalovaný zjistil řádně skutkový stav věci, přičemž vycházel z relevantních a aktuálních podkladů. Vycházel ze skutečnosti, že postavení LGBT+ komunity v Arménii je problematické. Přestože poskytování ochrany v domovském státě příslušníkům této menšiny není zcela efektivní, podle městského soudu není zcela vyloučeno. Městský soud s poukazem na konstantní judikaturu připomněl, že (i domnělou) menšinovou sexuální orientaci je nezbytné považovat za znak příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Avšak nastalé problémy na pracovišti manžela žalobkyně a) a následné dobrovolné ukončení jeho pracovního poměru městský soud nepovažoval za azylově relevantní důvod.

[5] Žalovaný se podle městského soudu vyjádřil ke všem rozhodujícím skutečnostem, aniž by je bagatelizoval. Tvrzení žalobkyně a) ohledně údajného pokusu o žhářský útok na jejich obydlí městský soud vyhodnotil jako pouhé spekulace, nezpůsobilé vyvolat obavy z pronásledování. Ve výpovědích žalobkyně a) navíc shledal zásadní rozpory. Městský soud nijak nezlehčoval náročnost vyloučení žalobců b), c) a d) z dětského kolektivu, avšak stejně jako v případě zaměstnání žalobkyně a) a jejího manžela mohla být u dětí řešením změna instituce, tedy školy. V závěru rozsudku městský soud rozhodl o nespojení věci žalobců a věci manžela žalobkyně a) v jedno řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti tomuto rozsudku podali žalobci (dále „stěžovatelé“) kasační stížnost.

[7] Stěžovatelé předně namítají, že v řízení před městským soudem byli zbaveni podstatné části námitek tím, že městský soud posuzoval žalobu manžela stěžovatelky a) samostatně. Rodina je předmětem pronásledování jako celek. Navrhují proto společné projednání s kasační stížností manžela vedenou u Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) pod sp. zn. 8 Azs 24/2025.

[8] Stěžovatelé dále městskému soudu vytýkají, že skutkový stav zcela nedůvodně bagatelizuje, což je v právním státě nepřijatelné. Poukazují zejména na názor městského soudu, dle něhož forma ústrků, kterým čelil manžel stěžovatelky a), není důvodem pro přiznání mezinárodní ochrany. Městský soud navíc podle stěžovatelů nepochopitelně zlehčoval žhářský útok na jejich obydlí, jenž považoval za smyšlenou událost. Stěžovatelé nesouhlasí ani s nedůvodnou viktimizací manžela stěžovatelky a) ze strany českých orgánů.

pokračování

Městskému soudu navíc vytýkají, že nesprávně vypořádal otázku, zda mohli stěžovatelé důvodně očekávat ochranu od orgánů veřejné moci Arménie.

[9] Závěrem stěžovatelé namítají, že byli zkráceni ve svém právu na ústní projednání věci před soudem. Napadený rozsudek byl totiž vydán bez nařízení jednání. Tím bylo porušeno jejich právo na spravedlivý proces. Stěžovatelé uvádějí, že výzva ke sdělení souhlasu s rozhodnutím bez nařízení jednání jim byla doručena v češtině, což jim mohlo působit jisté problémy v porozumění textu sdělení soudu.

[10] Navrhují proto, aby byl rozsudek městského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Zároveň požádali o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na své vyjádření ve věci manžela stěžovatelky a) vedené u NSS pod sp. zn. 8 Azs 24/2025. Tvzení v kasační stížnosti ohledně pokusu o žhářský útok nejsou nijak opodstatněná.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud by tomu tak totiž nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[14] NSS shledal, že kasační stížnost není přijatelná, jelikož nebyl naplněn žádný ze dvou výše uvedených důvodů. Na námitky stěžovatelů již nabízí dostatečnou odpověď ustálená judikatura NSS, na kterou odkazuje níže.

[15] Stěžovatelé vytýkají městskému soudu, že zcela nedůvodně bagatelizoval skutkový stav, když uvedl, že ústrky byly jistě pro rodinu stěžovatelky a) nepříjemné, avšak nemohly dosáhnout úrovně pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Její tvrzení o pokusu o žhářský útok pak byla v bodě 32 rozsudku městského soudu přesvědčivě označena za zjevně nedůvěryhodná. NSS připomíná, že ve své dřívější judikatuře dovodil, že některé dílčí formy ústrků, které by samy o sobě za pronásledování nebyly považovány, je nezbytné rovněž posuzovat v jejich souhrnu (viz např. rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2012, č. j. 6 Azs 4/2012-67, či usnesení ze dne 10. 10. 2019, č. j. 1 Azs 281/2019-29). Takovou situaci judikatura označuje jako tzv. pronásledování na kumulativním základě. Podle rozsudku NSS ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007-129, je pro účely řízení o udělení azylu „*v každém takovém případě nutno pečlivě posuzovat, zda konkrétní formy negativních reakcí žadatelova okolí dosáhly jednotlivě či ve svém souhrnu (kumulativně) takové intenzity, aby je bylo lze považovat za opatření působící*

psychický nátlak ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu“ (pozn. NSS: aktuálně se jedná o ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu).

[16] Nejvyšší správní soud připomíná, že „*při posuzování otázky, zda má žadatel odůvodněný strach z pronásledování, není důležité, zda žadatel skutečně má rasové, náboženské, národnostní, sociální nebo politické charakteristické rysy, které vedou k pronásledování, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli připisuje.*“ Toto konstatoval také ve vztahu k příslušnosti k sociální skupině založené na společném znaku sexuální orientace (viz rozsudek ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 343/2017-31, č. 3729/2018 Sb. NSS). Znamená to, že i když žadatel ve skutečnosti homosexuálem není, může mít odůvodněný strach z pronásledování, pokud původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu příslušnost k této skupině připisují (viz usnesení NSS ze dne 1. 9. 2022, č. j. 6 Azs 149/2021-45, bod 14). NSS dodává, že „*[z]koumání, jak pravděpodobná je hrozba pronásledování, jehož se stěžovatel domáhá, je na místě pouze v případě, že v řízení je zjištěno, že stěžovateli pronásledování z azylově relevantního důvodu skutečně hrozí*“ (viz usnesení NSS č. j. 6 Azs 149/2021-45, bod 16).

[17] Jak vyplývá z dříve uvedeného, stěžovatelé v zemi původu čelili sérii ústrků z důvodu domnělé homosexuality manžela stěžovatelky a), které však ve světle rozsudku NSS ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006-52, č. 1066/2007 Sb. NSS, samy o sobě nedosahovaly dostatečné intenzity či systematičnosti, aby je bylo možné považovat za psychický nátlak. Podle tohoto rozsudku platí: „*Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť v jednotlivých případech i vcelku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematičnosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být „objektivní“ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity působeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci.*“

[18] Žalovaný i městský soud se ve svých rozhodnutích dostatečně zabývali tím, zda tyto útoky kumulativně nedosahují požadované intenzity, přičemž zohlednili relevantní judikaturu. NSS nadto konstatuje, že kasační námitka stěžovatelů se opírá o prostý nesouhlas se skutkovým hodnocením věci městským soudem, což vzhledem k dříve uvedenému nemůže založit přijatelnost kasační stížnosti.

[19] Stěžovatelé dále vytýkají městskému soudu, že se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda mohli důvodně očekávat ochranu od arménských orgánů veřejné moci. Taková námitka se ovšem mýlí s odůvodněním napadeného rozsudku, neboť v jeho bodě 38 městský soud jasně uvedl, že se otázkou využití ochrany státních orgánů před pronásledováním není třeba zabývat, neboť intenzita ústrků, jimž byli vystaveni, nedosáhla intenzity pronásledování. NSS proto pouze podotýká, že otázkou využití ochrany státních orgánů v případě pronásledování ze strany soukromých osob se v minulosti již opakovaně zabýval (srov. např. rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003-49, či ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48). NSS se v dřívější judikatuře vyjádřil rovněž konkrétně k případům, kdy je homosexuální orientace cizinci připisována, jako je tomu v nyní posuzované věci. V rozsudku ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 343/2017-31, bod 25, NSS stanovil, že „*[p]ronásledování ze strany soukromých osob z důvodu domnělé homosexuální orientace by bylo azylově relevantní v případě, že by stát nebyl schopen nebo ochoten zajistit před*

pokračování

takovým jednáním odpovídajícím způsobem ochranu (srov. § 2 odst. 6 zákona o azylu). Neochota případně neschopnost státu poskytnout ochranu stěžovateli před útoky soukromých osob však v řízení nebyla prokázána. Stěžovatel vyslovil pouze subjektivní nedůvěru vůči vnitrostátním orgánům, která sama o sobě neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu v případě fyzických útoků soukromých osob“ (k tomu viz také usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23).

[20] Rovněž k otázce práva na ústní projednání věci v azylových řízeních a doručování soudních písemností cizinci, který dostatečně neovládá češtinu, existuje jednotná judikatura NSS. V tomto ohledu lze odkázat na usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 2. 2024, č. j. 8 Azs 289/2021-80, č. 4591/2024 Sb. NSS, dle něhož platí, že „v soudním řízení správní soud nezajišťuje překlady soudních písemností doručovaných účastníkům řízení, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.“ Zákon o azylu přitom soudu takovou povinnost nestanoví. Stejně tak nestanoví povinnost soudu automaticky ustanovit pro soudní řízení tlumočníka (srov. usnesení NSS ze dne 22. 5. 2008, č. j. 9 Azs 18/2008-36, či rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2022, č. j. 8 Azs 86/2021-54).

[21] Rozšířený senát v usnesení č. j. 8 Azs 289/2021-80 dále uvedl, že „[b]ezprostřední ústní komunikaci se soudem, typicky při jednání, nelze srovnávat s komunikací soudu a účastníka prostřednictvím písemných podání či sdělení. Ústní komunikace probíhá okamžitě, jde o proud informací, jež musí bezprostředně dojít od toho, kdo něco sděluje, tomu, komu je informace určena, v jazyku oběma stranám dobře srozumitelném. Jinak takováto komunikace nemůže plnit svůj účel. Jinak je tomu však u komunikace prostřednictvím písemných podání či sdělení. Jejich příjemce si může opatřit jejich překlad, a tím docílit, že obsahu komunikace bude rozumět. Rozdílovým faktorem je zde absence bezprostřednosti a nutnosti reagovat okamžitě.“ Navíc je nutné vycházet z premisy, že „[k]aždý člověk, včetně žadatele o mezinárodní ochranu, musí mít povědomí o tom, že orgány státu všude na světě komunikují zpravidla jazykem, který je v daném státě běžně užíván. [...] Stejně tak je třeba po účastníkovi soudního řízení požadovat, aby si obdobným způsobem zajistil přečtení soudních písemností, které mu jsou v průběhu soudního řízení doručovány, a patřičnou reakci na jejich obsah. Zákonná úprava v tomto ohledu vyžaduje po účastnících řízení aktivitu a střežení svých práv; se žadateli o mezinárodní ochranu české vnitrostátní právo nezachází, a podle sekundárního práva Evropské unie ani nemusí zacházet, příznivěji.“ Rozšířený senát následně v bodu 41 citovaného usnesení dodal, že „nelze přehlédnout ani to, že překlad cizojazyčných písemností je v současné době usnadněn i existencí dobře dostupných a přiměřeně kvalitních strojových překladů (je notorií, že nástroje pro takovéto překlady lze najít i zdarma na internetu).“

[22] Stěžovatelé byli přípisem městského soudu ze dne 26. 4. 2024 (č. l. 24 spisu městského soudu) řádně poučeni o možnosti vydání rozsudku bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Měli tudíž možnost si výzvu soudu v dostatečném časovém období přeložit a patřičně na ni reagovat. Pokud stěžovatelé na tuto výzvu nijak nereagovali, městský soud v souladu se zákonem vycházel z předpokladu, že s takovým postupem souhlasí (srov. usnesení NSS ze dne 26. 11. 2020, č. j. 7 Azs 189/2020-57). NSS dodává, že stěžovatelé nežádali u městského soudu o ustanovení tlumočníka, přičemž žaloba byla sepsána v českém jazyce. Tento postup nezakládá jakékoliv pochybení městského soudu, které by mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Ani poslední námitka stěžovatelů proto nezakládá důvod přijatelnosti jejich kasační stížnosti.

[23] Pokud jde o námitku týkající se nespojení věci stěžovatelů a manžela stěžovatelky a) městským soudem ke společnému projednání, NSS odkazuje na svůj rozsudek ze dne 24. 3. 2010, č. j. 1 Afs 113/2009-69, č. 2065/2010 Sb. NSS, bod 12, v němž uvádí: „Podle § 39 odst. 1 s. ř. s. samostatné žaloby směřující proti témuž rozhodnutí anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí, může předseda senátu usnesením spojit ke společnému projednání. Posouzení důvodnosti spojení věcí závisí na úvaze předsedy senátu (popřípadě specializovaného samosoudce) a jedná se o fakultativní, nikoliv obligatorní rozhodovací pravomoc. Proti případnému rozhodnutí o spojení věcí ke společnému projednání není kasační stížnost přípustná, jak již Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozhodnutí ze dne 14. 7. 2004, č. j. 2 Afs 3/2003-45. Pokud tedy žalobce podá žaloby jednotlivě proti více rozhodnutím správního orgánu, soud zahájí samostatné řízení o každé z těchto žalob, žalobce následně podá návrh na spojení věcí ke společnému projednání a předseda senátu dospěje k závěru, že není vhodné tak učinit, pak z žádného ustanovení soudního řádu správního neplyne jeho povinnost rozhodnout o tomto závěru samostatným usnesením.“ V postupu městského soudu tedy nelze spatřovat zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. NSS dodává, že o kasační stížnosti stěžovatelů a manžela stěžovatelky a) rozhodoval rovněž v samostatných řízeních, jelikož neshledal důvod k jejich projednání ve společném řízení.

[24] V nyní posuzovaném případě NSS nezjistil ani hrubé pochybení při výkladu hmotného či procesního práva a napadený rozsudek městského soudu plně konvenuje judikatuře NSS.

[25] Stěžovatelé v závěru kasační stížnosti požádali o přiznání odkladného účinku. Ten má ale v této věci ze zákona dle § 32 odst. 2 a odst. 5 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud proto o jeho přiznání samostatně nerozhodoval.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[27] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelé v řízení úspěch neměli, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2025

Pavel Molek
předseda senátu